NORGES
NASJONALPARKER

Norges nasjonalparker – natur som får være seg selv

I Norges nasjonalparker er det naturens lover som gjelder. Det er naturen selv som bestemmer, og gjør ting i sitt eget tempo. Vi oppretter nasjonalparker for å ta vare på store naturområder – fra hav til fjell. For naturens egen skyld, for oss og for kommende generasjoner.

Nasjonalparkene byr på et mangfold av muligheter og opplevelser. Flott og variert natur, jakt, fiske, planter, fugler, dyr og kulturminner.

Ta i mot invitasjonen – bli kjent med naturen og våre nasjonalparker.

Direktoratet for
naturforvaltning

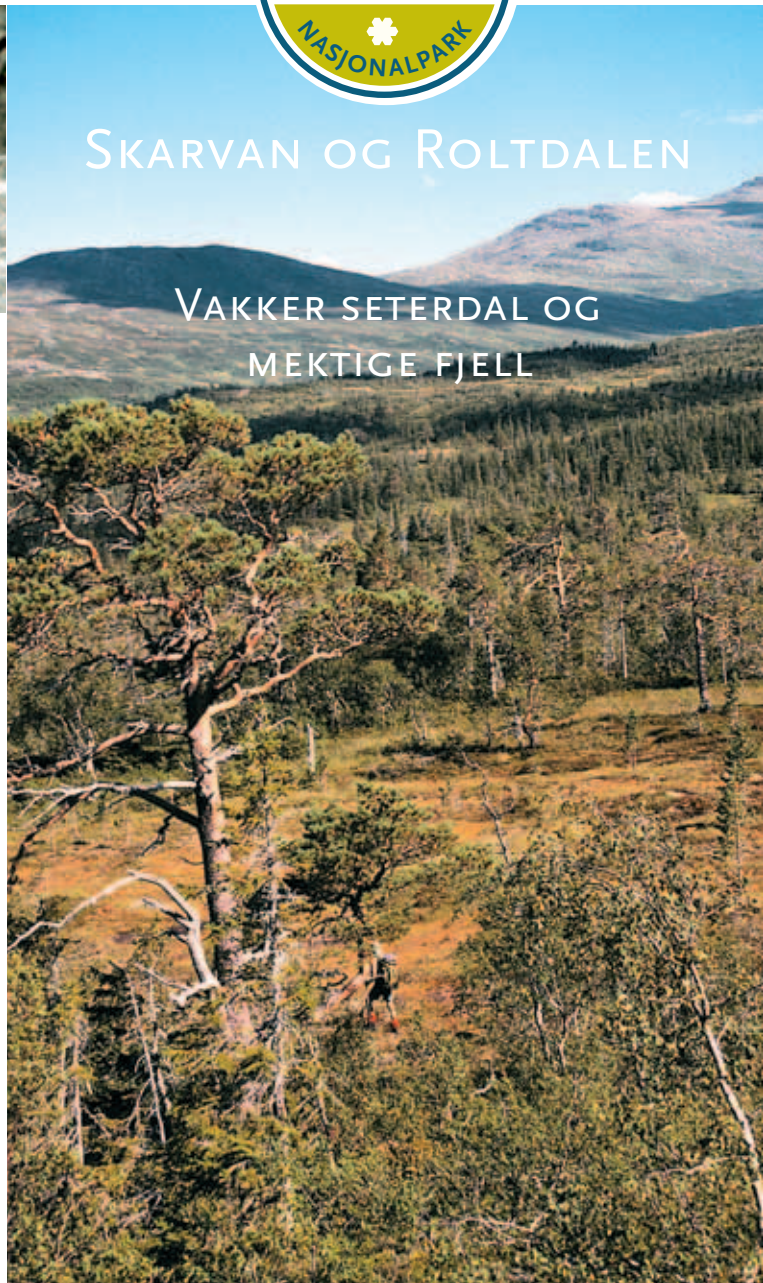
www.dirnat.no

SKARVAN OG ROLTDALEN NASJONALPARK

Skarvan og Roltdalen

Vakker seterdal og mektige fjell

BENNETT AS. Foto: Arild Juul, Erik Stabell, Jan Jensen/Femund Naturfoto

Velkommen til et av Trøndelags største urørte fjell- og skogsområder

Skarvan og Roltdalen nasjonalpark ligger mellom Neadalføret og Stjørdalsføret og består av både høgfjell, skogdaler og store myrområder. Roltdalen er den største vegløse skogdalen i Sør-Trøndelag. Barskogen her har nasjonal interesse.

Området som i dag er nasjonalpark har vært brukt i minst 2000 år. Derfor inneholder nasjonalparken et bredt spekter av kulturminner som hustufter, jernvinneanlegg, samiske boplasser, fangstgroper, spor etter kobber- og kvernsteinsdrift, tjæremiler, seterbebyggelse, utmarksslått og gamle ferdselsårer.

NATUROPPLEVELSER

Mange turløyper

Skogen, fjellet, vatna og merkede turstier gjør nasjonalparken til et vakkert turområde, til fots eller med ski på beina. Det er også mulig å være med på organiserte ride-turer.

Trondhjems Turistforening startet merkingen av turstier i området på 1920-tallet. I dag finnes det et nettverk av merkede turstier innenfor nasjonalparken. Rutenettet binder Roltdalen sammen med rutenettet til Nord-Trøndelag Turistforening, og rutenettet i Sylan.

Hytter

Du finner to turistforeningshytter innenfor nasjonalparken, men det er bare Schultzhytta som er betjent. Den ligger sentralt i nasjonalparken ved setergrenda Stormoen. Derfra har du utsikt over dalen med Fongen-massivet i bakgrunnen.

Fiskevatn og småvilt

For den som liker å jakte, er nasjonalparken virkelig verdt et besøk. Her er det gode bestander med småvilt som hare, rype og skogsfugl, og du kan også jakte elg. I de mange vatna kan du få ørret på kroken. I noen vatn finnes også røye.

LANDSKAP OG GEOLOGI

Landskapet i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark er variert. Den vidstrakte Roltdalen går gjennom nasjonalparken i sørvestlig retning. Her er det granskogen og store myrområder som dominerer. I nord er det mektige Skarvan-massivet med sine 1171 moh. Sørøst i nasjonalparken ligger det ei fjellrekke som strekker seg fra Fongen til Ruten. Fongen er den høyeste toppen med 1441 moh.

Berggrunnen består for det meste av glimmerrike skifer-bergarter skjøvet hit for 400-500 mill. år siden. Av spesielle mineraler finnes staurolitt, granat og kyanitt. En ca. 1 km bred kvernsteinsåre går fra Brennrya i nord over Kvernfjellvatna, Høgfjellet og Rotla ved Svartåsen i sør.

PLANTELIV

Her er skogen mest verdifull slik den er

Den største botaniske verdien i nasjonalparken er det granskogen i Roltdalen som står for. Noen steder er den urskoglignende. Mange av trærne er mektige både i størrelse og alder. Det er ikke uvanlig å finne trær som er over 200 år gamle. Mange arter av moser, lav og sopp finnes i den gamle skogen.

Det er også mye myrvegetasjon innenfor nasjonalparken. Kjølig klima og mye nedbør har ført til forsumping av noen områder.

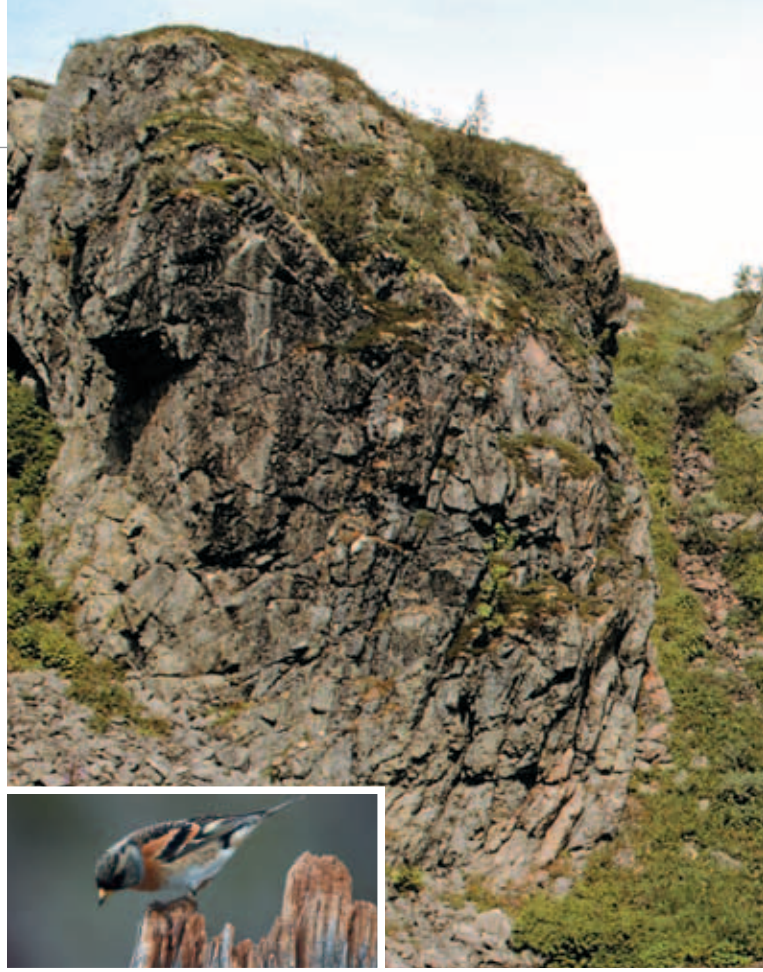

DYRELIV

Alle de vanlige dyra, og flere sjeldne i tillegg

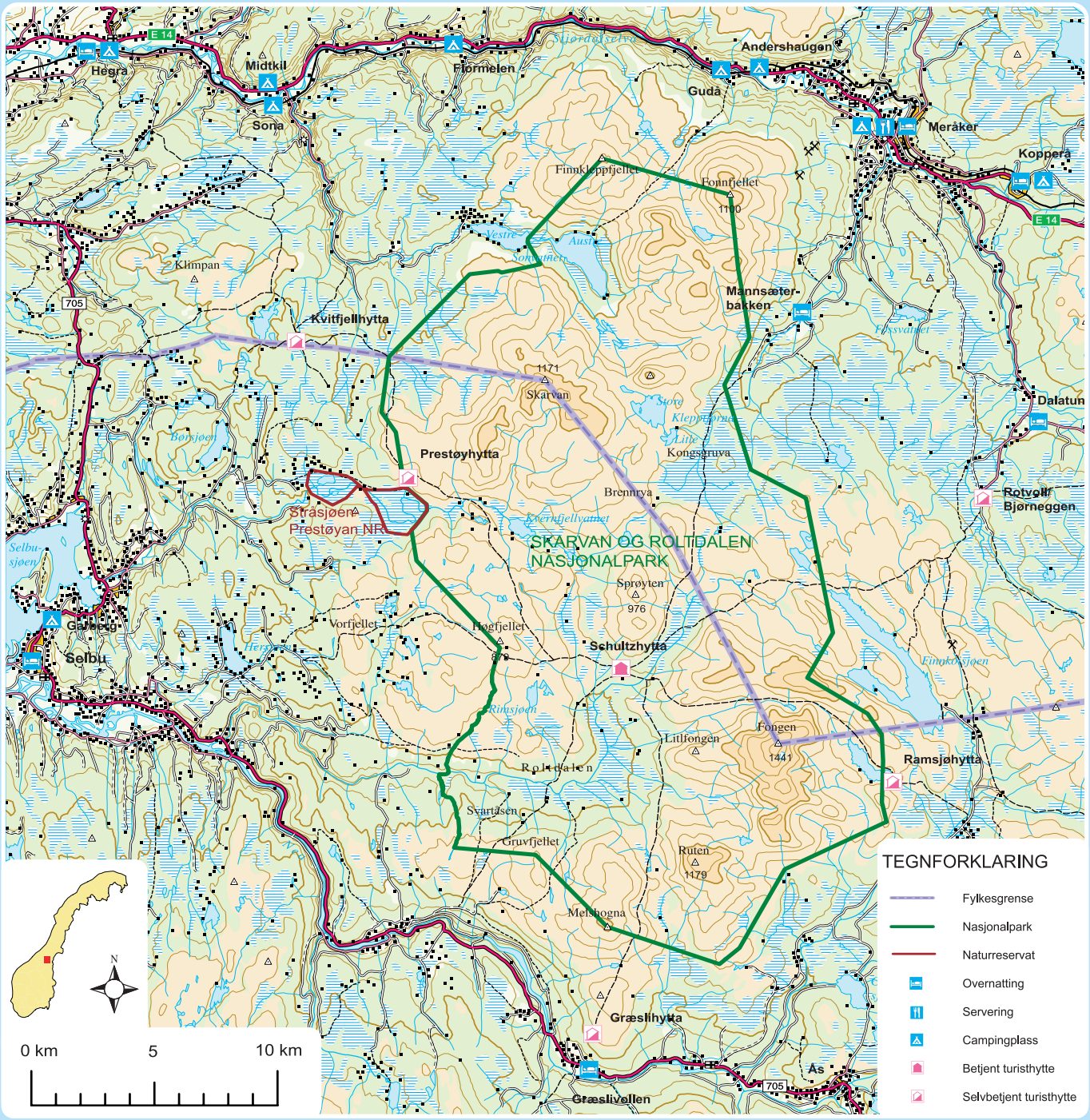
I området finnes hele registeret av de vanligste dyre- og fugleartene. Særlig hare, rype og skogsfugl har store bestander. I tillegg kan du møte på en del sjeldne arter, som storlom, bergand, hønsehauk, kongeørn, jaktfalk og dvergspett. Av spesielle gammelskogsfugler finnes toppmeis, svartmeis, trekryper, tretåspett, lavskrike og storfugl.

Nasjonalparken er viktig for flere arter av våtmarksfugl, som heilo, fjellmyrløper, brushane og svømmesnipe. Til sammen er 20 av fugleartene som finnes i nasjonalparken på den nasjonale rødlista over truede og sårbare arter.

Formgiving og digital kartografi: Gåsvatn kart-tjenester, www.kart-tjenester.no Digitale kartdata: Statens kartverk N250, Tillatelse nr. MAD12002-R125240

HISTORIE OG KULTURMINNER

Gruvedrift og kvernsteinutvinning

Det finnes flere jernovnanlegg i området, blant annet på Stormoen og på Søndre Liavollen. Her ble det framstilt jern basert på myrmalm og ved. Disse anleggene er omkring 2000 år gamle.

Gruvfjellet, som ligger sørvest i nasjonalparken, står som et monument over Selbu Kobberverks aktivitet i Roltdalen. Med noen avbrudd var gruva i drift fra 1713 til 1761. Ved Litle Klepptjønna i Meråker kommune finnes det også ei gammel gruve. I en periode på 1700- og 1800-tallet var det også fast bosetting på Stormoen knyttet til gruvedrifta.

I tillegg til gruvedrifta har kvernsteinsdrifta i Høgfjellet betydd mye for Selbu. Kvernfjellet er det største kvernsteinsområdet i Norge, og gamle kvernsteinsbrudd ligger som dype furer innover fjellet. Her var det drift fra middelalderen fram til 1. verdenskrig. Stein herfra finnes over hele landet og i utlandet.

HISTORIE OG KULTURMINNER (forts.)

Viktig område for seterdrift

Setervollene ligger som lysninger innover hele Roltdalen og vitner om omfattende utmarksbruk og seterdrift i fjellområda. Seterdrifta går helt tilbake til 1600-tallet. Innenfor Roltdalen statsallmenning finnes det hele 99 setervoller.

Omkring 1940 var det mellom 200 og 600 storfe, cirka 400 geiter og 400 - 500 sauer i Roltdalen. Den tradisjonelle seterdrifta opphørte omkring 1960. Mange setervoller brukes den dag i dag i forbindelse med sau- og ungdyrbeite.

I tillegg til seterdrift og beitebruk var det markaslåtter i området. Eldgamle stubber og spor etter tømmerfløting på Rotla forteller om skogsdriften som også foregikk her i tidligere tider. Det var tømmerfløting på Rotla fra 1600-tallet og til 1950-tallet.

Fortsatt samisk reindrift

Skarvan og Roltdalen er sentrale samiske områder, og nasjonalparken har svært interessante samiske kulturminner. Her kan du se spor etter boplasser, oppbevaringssteder og samleplasser for rein, noe som vitner om samisk bruk i århundrer.

Fra gammelt av var Tydals-samene delt i tre grupper, og en av gruppene hadde tilhold i Skarvan. I dag er alle samlet i Essand reinbeitedistrikt, som har ca 7600 dyr på beite i området fra siste halvdel av april fram til senhøsten. Reinen flyttes til vinterbeite i Femundsmarka.

I en nasjonalpark er du naturens gjest

- Gå hvor du vil, på beina eller på ski. Alt som har motor er i utgangspunktet forbudt.
- Rast hvor du vil, og overnatt gjerne i telt. Rydd opp etter deg, og ta med søpla hjem.
- Du kan tenne bål, men husk det generelle bålbrenningsforbudet i skogsmark mellom 15. april og 15. september. Vis hensyn når du sanker ved.
- Du kan plukke bær, matsopp og vanlige planter til eget bruk. Vis hensyn til kulturminner, vegetasjon og dyreliv. Ta ekstra hensyn i hekke- og yngletida.
- Benytt deg av mulighetene til jakt og fiske. Husk jakt-/fiskekort. Ikke bruk levende fisk som agn. Du må heller ikke ta med deg levende fisk fra ett vassdrag til et annet.
- Du kan ta med deg hund, men husk båndtvang i perioden 1. april til 20. august.

Kort om Skarvan og Roltdalen nasjonalpark

Hvor:
Selbu og Tydal kommuner i Sør-Trøndelag fylke, Meråker og Stjørdal kommuner i Nord-Trøndelag fylke.

Fremste særpreg:
Massive fjell og stor, vegløs skog- og seterdal med mange kulturminner.

Friluftsliv:
Fjellvandring – du finner flere merkede stier. Området er lettgått også utenfor stiene. Fiske og jakt på småvilt, hare, rype og elg (husk jakt- og fiskekort).

Slik kommer du til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark:
Tog eller fly til Stjørdal. Buss eller taxi videre mot Meråker eller Selbu/Tydal.
Med bil: Fra nord: E14 Stjørdal – Kopperå. Flere avkjørsler sørover mot nasjonalparken, bl.a. opp Sondalen mot Kvitfjellhytta. Fra Meråker, ta av til Mannsæterbakken. Fra Kopperå, ta av til Rotvoll/Bjørneggen.
Fra vest: Rv. 705 Stjørdal - Selbu. Flere avkjørsler østover mot nasjonalparken, følg skilting til Schultzhytta.
Fra sør/øst: Rv. 705 Selbu - Tydal. Flere stier nordover mot nasjonalparken. Fra Ås i Tydal: vei til Finnkoisjøen.

Informasjon om overnattings- og servicetilbud:
Meråker Utvikling, tlf. 74 81 27 00, www.merut.no
Selbu kommune, tlf. 73 81 77 10, www.selbu.kommune.no
Stjørdal Næringsforum, tlf. 74 83 45 80, www.stjordalinfo.com
Tydal Turistkontor, tlf. 73 81 59 00, www.tydal.kommune.no

Tips:
Guidete turer til kvernsteinsområdet. Mye vått terreng – husk vanntett fottøy!
Hytteleie fra AS Meraker Brug, Selbu fjellstyre har åpne hytter i Vælskardet og Vindlia.

Kart:
4 kart i N50-serien (1: 50 000): 1721 I - IV.

Areal:
441 km^2

Opprettet:
2004

Tilliggende verneområder:
Stråsjøen - Prestøyan naturreservat. Våtmarksområde på 5400 dekar med store ornitologiske kvaliteter

Mer informasjon:
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, tlf. 73 19 90 00, www.fylkesmannen.no/st
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, tlf. 74 16 80 00, www.fylkesmannen.no/nt
www.norgesnasjonalparker.no